

Željko Tanjić
rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta

Prigodna riječ
na otvorenju predavanja i okruglog stola Suočavanje s nasljeđem totalitarnih režima –
iskustva Hrvatske i Njemačke na Hrvatskom katoličkom sveučilištu

Četvrtak, 15. rujna 2016. u 10 sati

Poštovani akademice Željko Reiner, predsjednice Hrvatskoga sabora, poštovani gospodine Michael Lange, direktore Zaklade Konrad Adenauer u Hrvatskoj, poštovana zamjenice ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske, poštovani prorektori, cijenjeni akademici, dragi gosti i prijatelji, posebice naši studenti, sve vas od srca pozdravljam danas na Hrvatskom katoličkom sveučilištu na ovom okruglom stolu Suočavanje s nasljeđem totalitarnih režima – iskustva Hrvatske i Njemačke. Posebice pozdravljam sudionike okruglog stola koji su odlučili svoje znanje i iskustvo staviti svima nama na raspolaganje. Posebna mi je čast pozdraviti gospođu Veru Lengsfeld, bivšu zastupnicu u njemačkom Bundestagu koja je kao politička zatvorenica i aktivistica za građanska prava u bivšoj Demokratskoj Republici Njemačkoj iskusila što znači u vlastitom životu suočiti se, ne samo s nasljeđem, nego i totalitarnim režimom.

Nije moje, poštovane dame i gospodo, da govorim o ovoj temi, ali mi dopustite nekoliko promišljanja za koja vjerujem da nam svima mogu pomoći u razumijevanju zašto se Hrvatsko katoličko sveučilište, zajedno sa Zakladom Konrad Adenauer u Zagrebu, bavi ovim pitanjem već kroz nekoliko susreta i zašto bismo željeli da to postane jedno pitanje kojim bismo se i mi htjeli, a vjerujem i svi u našoj domovini, sustavnije baviti. Mislim da se ovo pitanje suočavanja s nasljeđem totalitarnih režima nalazi između dviju opasnosti: jedna, koju često čujemo u medijima, kroz sintagmu „zaboravimo prošlost, okrenimo se budućnosti“. Naravno da se svatko od nas želi okrenuti budućnosti, da je to neizmjerljivo važno, ali to se ne može napraviti kroz zaborav prošlosti, nego kroz suočavanje s prošlošću, njeno proučavanje, njeno razumijevanje i, naravno, otkrivanje istine o toj našoj prošlosti, a koja znamo da je u totalitarnim sustavima, pa i u komunističkom totalitarnom

sustavu ondašnje Jugoslavije i Hrvatske, bila u službi jedne totalitarne ideologije. Druga opasnost koja se često spominje jest kada se kaže da, ako već pristupimo tome, onda se takvo suočavanje shvaća kao osveta ili kao želja da se nekome nanese novo zlo. To nije tako. Nema u tome nikakve želje ni za osvetom, niti nanošenjem drugog zla, nego upravo rekao bih, i to je cilj na Hrvatskom katoličkom sveučilištu, na tragu onoga što nas je učio Sveti Otac i sveti papa Ivan Pavao II., treba čistiti spomen, treba čistiti memoriju, treba dolaziti do istine na način da ona dovodi do zacjeljenja i na način da ona dovodi do oslobođenja pojedinaca i društava. To je za hrvatsko društvo itekako bitno, s obzirom da sam uvjeren, a to pokazuju i mnoga istraživanja, da jedan od razloga zašto mi ne možemo ono prema čemu svi težimo, jedno pravednije, bolje, iskrenije demokratsko društvo, upravo što osjećamo i znamo da mnogi akteri iz razdoblja komunizma i da mnogi mentaliteti i način razmišljanja još uvijek žive i prisutni su i zapravo sprečavaju i onemogućavaju oslobođenje duhovnih, ljudskih, ekonomskih i političkih potencijala koje Hrvatska ima.

Želio bih da ovaj okrugli stol doprinese toj svijesti i da nam pomogne da prevladamo nasljeđe totalitarnog režima kroz istinu, kroz pomirenje i onda da se na taj način okrenemo budućnosti. Hvala vam lijepa!